



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Æstiva - A Dominica SS. Trinitatis, ad Dominicam decimamquintam
post Pentecosten

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Dominica IX. De lachrymis à Christo D. fuis super Ierusalem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44226

III. PUNCTUM.

QUANTVM ergo peritus & prudens est evangelica margarita negotiator, tu tantum imperitus es & imprudens, nisi diligenter prospicias. Hoc est, nisi te totum convertas ab eo qui soles esse, in simili negotiatione, qua cum illo versaris. Cum enim hic te opposito proisus geras modo ac ille, cum ille det omnia sua ut contemptum sui patiat, tu verotua omnia largiaris ne illum teras, profecto quantum ille perit & prudenter facit, tu tantum imperite & imprudenter. Nam oppositorum antecedentium necesse plane est ut sint opposita consequentia. *Contra malum, bonum est, & contra mortem vita. Duo & duo, & unum contrarium,* inquit Sapiens. Quasi dice et, sicut malum ita bono opponitur, ut quod de malo tanquam malo dicitur, non possit dici de bono, imo contrarium sit dicendum; ita plane de reliquis quae sunt inter se oppositae, si de oppositorum uno, bonum dicas, malum oportet dicere de alio. Vel nega Christum esse prudentem in emenda illa margarita & in ferendo sui contemptu; vel te facere in hoc ipso tam

imprudenter qui contemni nolis, quam ille est prudens. Et tamen in hac praecipue parte ponunt homines suam prudentiam ut avertant a se quidquid probrosum est! O quam verè talis prudentia, non nisi stultitia est, quandoquidem sic divinae opponitur prudentiae, quantum unum contrarium suo potest opponi contrario. *Prudentiam prudentium reprobo.*

1. Cor. 1.

O quanta humilitatis aestimatio inde ducenda est, quod pro illa Christus non insipiens certe Negotiator sua dedit omnia! Tantum videlicet pro illa virtute dedit, quantum universum pro salute hominum! Quid enim amplius pro illorum salute potuit, quam sua dare omnia? Ex quo intelliges tam tibi caram hanc debere esse virtutem, quam ipsam salutem animae, quae sic ab illa virtute penderet, ut si quod sit salutis periculum, hinc maxime mendu sit, quod vel honorem nimis ames, aut nimis probrum timeas. *Quantum sudoribus hereditas cassa, aut quid simile vanum expetitur! minore labore Margaritum Christi empererat.* Sic apud sanctus Hieronymus. Vide plura passim Verbo, *Humilitas, Mundi contemptus.*

DOMINICA NONA.

DE LACHRYMIS A CHRISTO DOMINO FUSIS SUPER JERUSALEM.

Vs appropinquavit videns Civitatem, flevit super illam, dicens, quia si cognovisses & tu. Luc. 19.

VERITAS PRACTICA.

I. PUNCTUM.

Eccl. 3. Nisi cor tuum moveatur ad Christi verba lachrymantis, cor illud est de quo Sapiens: *cor durum habebit male in novissimo.*

RATIO EST, Quia cor illud est durum quod nec timore frangitur, nec amore mollietur.

Sed nisi cor tuum moveatur ad Christi verba lachrymantis, nec timore frangitur, nec amore mollietur.

Ergo: *quid est cor durum de quo Sapiens tremendum illud affirmat futurum, ut male habeat in novissimo die.*

EVANGELII hodierni praecipuum argumentum est ingressus Christi Domini in Civitatem Jerusalem: de quo quidem ingressu plura in secunda parte, Dominica Palmarum die: & in quarta parte per integram Hebdomadam. Nunc verò tantum de eius verbis & lachrymis simul junctis, ad cordis nostri duritiam vel movendam vel cognoscendam quam sit periculosam & pertinax.

Lege textum, intueri Christi vultum, vide suffatos moerore oculos, admirare profundas lachrymas, audi verba terrore simul & suavitate plenissima: *Quia si cognovisses & tu, & quidem in hac die tua, qua ad pacem tibi: nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Quia venient*

B b 3.

Ans

dies in te. & circumdabunt te inimici tui vallo, & circumdabunt te. & coangustabunt te undique. & ad terram prosternent te. & filios tuos qui in te sunt. & non relinquent in te lapidem super lapidem, eo quod non cognoveris tempus visitationis tuæ.

Non saxa deslet aut everfas domos, inquit sanctus Hieronymus, sed homines, atque ipsas hominum animas in sempiternum vitium exitum, nisi respiciat. Neque tantum Judæorum perditionem suis subiecit oculis deplorandam, sed omnium universim hominum, ac particulatim tuam qui hæc legis, meamque qui hæc scribo: unde est illa eisdem sancti Doctoris sententia in hæc Ezechielis verba: Rex lugebit, & princeps induetur mærore. POSSVMPS, inquit, Regem lugentem nostra vitia atque peccata Christum dicere, qui appropinquans Ierusalem flevisit super illam.

Sic itaque spectandæ sunt eius lachrymæ & audienda verba, quasi tibi uni funderentur, ut eorum consideratione magis ac magis afficiaris ad descendendum illud vitium quod gravius in te regnat, & cui deserendo nihil hæcenus profuerunt tot verba, tot monita, tot remedia quæ in hunc finem sunt impensa. Extremis malis quale est tuum, extrema profertur remedia qualia sunt hæc Christi voces, eiusdem perfusæ lachrymis. Nisi his sic conjunctim propositis cor tuum hodie moveatur, certè cavendū est, ne sit cor illud durum in quod aliquando cadant mala illa omnia quæ primò Christus Judæis denuntiavit.

1. Confid. 2. Expende rationem cum metu & tremore. Cor illud durum est quod nec timore frangitur nec mollitur. Longiorem duri cordis affectu sanctus Bernardus descriptionem, sed eotota recidit ut tum maximè intelligatur illa durities quando cordi proponuntur motiva vel timoris aut amoris, neque ullis horum se flexi finit. Cum enim illa duo sint flexendis cordibus apertissima media, profectò si horum neutro inflectuntur, dura sint omnino necesse est, unde Beatus Job quando se à Deo narrat esse commotum, Deus, inquit, emollivis cor meum, & omnipotens conturbavit me. Id est, amore simul & timore concitatum me sensi. Contrà verò illi qui nec Deum ut Patrem dilexerunt, neque ut Dominum timuerunt, indurati prorsus corde dicuntur. Induraverunt cervicem suam. COR suum posuerunt ut adamantem. Nonne hoc est pavendum.

Mal. 1. 10. 17. Zacch. 7.

IL PUNCTUM

SED nisi cor tuum moveatur ad Christi verba lachrymantis, seu ad Christi verba simul & lachrymas, nec timore frangitur, nec amore mollitur.

Nam sicut Christi lachrymæ pro nobis fusæ nostrum amorem provocant, sic eius verba benè intellecta & nobis fideliter applicata timorem certè incutient vehementissimum. Quod autem & quomodo ea eius verba nobis applicare debeamus atque inde deterreri, sic exprèsse sanctus Gregorius: Debemus, inquit, ex rebus exterioribus introrsus aliquam similitudinem trahere, atque ex everfis adificiis parietum, morum ruinam timere. Tum sigillatim exponens Christi verba, ut unum quidem intactum relinquit quod non applicet illi animæ quæ paulò liberius vivit, duas verò verborum Christi partes quodammodo consiuit, dum primò quæ spectant ad nostrum vitæ præsentis statum, deinde quæ ad consequentem mortem referuntur, commemorat.

Hæc sunt porro Christi verba quæ dicuntur spectare nostrum præsentem vitæ statum: Et quidem in hac die tua quæ ad pacem tibi, nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Sic enim sanctus ille Doctor in hunc ea sensum interpretatur: Svam hic diem habet anima perversa quæ transitorio gaudet in tempore, cui ea quæ ad pacem sunt: quia dum rebus temporalibus latatur, dum honoribus exsolitur, dum in carnis voluptate resolvitur, dum nulla ventura poena formidino terretur, pacem habet in die sua, quæ grave damnationis suæ scandalum in die habebit aliena. Ibi enim affligenda est, ubi iusti labuntur: & cuncta quæ modo ei ad pacem sunt, tunc in amaritudine vix vertetur, quia rixari se iam incipietur damnationem quam patietur non expavit, cur à prospectandis malis sequentibus oculos mentis clausit. Vnde ei dicitur, NUNC autem abscondita sunt ab oculo tuo. Perversa quippe anima rebus presentibus dedita, in terrenis voluptatibus resoluta abscondit sibi mala sequentia, quæ prævideret futura refugit quæ presentem lætitiæ am perturbant: dumque in presentis vite oblivionibus se deserit, quid aliud quam clausis oculis ad ignem vadit? Vnde bene scriptum est: In die bonorum ne immemoris malorum. Et inde per Paulum dicitur, qui gaudens, tunc quæ non gaudentes sunt: quia quæ est præsens temporis, ita est agnda lætitia, ut nunquam amaritudo sequenti iudicii recedat à memoria, quatenus dum mens pavida extrema ulionis timore transigitur quantum nunc præsens lætitia, tantum post ira subsequens

Hom. 39.

Matth. 16.

sequens temporetur; hinc namq[ue] scriptum est, beatus homo qui semper est parvulus; qui vero mentis est dura corruet in malum. Sequentis enim ira iudicii tamò tunc districtior portabitur, quando nunc est inter culpas minimè timetur.

Hæc ad verbum S. Gregorius, ex quibus quæ postremò dicit, *Inter culpas minimè timetur*, sunt imprimis notanda: nam te d[omi]n[us] signant apertius, te manifestus indicant eum esse ad quæ totus hic sermo dirigitur; licet enim perversa hic nominetur anima quo te nomine forsitan exclusum putas, non est tamen aliter intelligenda hæc animæ perversitas quam cum inter culpas non satis timetur: hoc est habere suam diem. Hoc est habere pacem in die sua. Hoc est quod Christus deplorat, hoc est quod vehementer timeri debet: Unde tu qui hæc consideras, quam verè potes fateri te non satis timere inter culpas tuas, tam verè debes tibi applicare quæ eunque h[ic] dicuntur de illa anima quæ non satis timet, ne non satis lætetur; quæ futura non prospicit ne contristetur & ne nimis timeat; quæ clausis denique oculis ad interitum suum ruit.

Potesne aliquid dici vel cogitari terribilius? Poterant certè quæ sequuntur Christi Domini & sancti Gregorij verba, tortorem augere non mediocriter: sed vel commodius ad sequens remittentur punctum: vel hic sufficiat ad concipiendam timorem qui est in verbis Christi, hoc anù recogitare attentius quid sit clausis oculis in ignem vadere! Non ipsa inferorum gehenna si aperte videretur, ita esset tremenda, quam dum clausis aditur oculis. Nam si videretur, horrorem sui & fugam commoveret, quando verò non videtur, non vitatur; sicque fit ut qui nimis jucundè volunt vivere, nolunt videre quam vivant miseri & periculosè.

Quamobrem hoc etiam atque etià intelligit eum ille qui nō timet inter culpas, ille fit qui clausis oculis in ignem vadit: cūque tu ille sis qui nō satis times inter culpas tuas, quid sequitur nisi quod tibi tam tremendum esset, quam illi qui monitus esset de imminente salutis suæ periculo? Unde & aliud sequatur necesse est, quod sit tamen hæc monita nihil moveant, si nullis neque Christi, neque Sancti tui verbis cor tuum inflectatur, cor planè fit quod neque timore frangitur, nec amore molliatur.

III. PUNCTUM.

FERIT ergo etiam cor tuum cor illud durum de quo Sapiens: cor durum habebit malè in novissimo. Tunc enim apparebit quam sit durum quod nec amore molliatur, quæ Christi lachry-

mæ concitare debuerant: nec timore frangatur, quem verba tanto plena terrore non commoverunt. Numquid non verba mea sunt quasi ignis, dicit Dominus, & quasi malleus conterens petram, ignis scilicet ad amorem, & malleus ad timorè; Unde qui nec igne liquefiat, nec malleo conteratur: nonne ille quovis metallo vel petra durior? *Dura cervice & incircumciso corde!*

Hanc fuisse aliquando sui cordis duritiem & miseriam agnovit & desievit sanctus Augustinus, qui cum ploraret Didonem mortuam, ut ipse refert, seipsum à Deo mortentem siccis oculis ferret miserimus: & dum flet eius moriem qua fiebat amando Aeneam, non flet suam mortem qua fiebat non amando D[omi]n[um]. Sic & propius ad rem nostram sanctus Bernardus: O duritia cordis mei! Fratres, lachryma Christi mihi est pudorem parium & dolorem. Ludebam ego foris in platea, & in secreto regalis cubiculi, super me ferebatur iudicium mortis. Audiit hoc Vigenitus eius, exiit posito diademate, fletus & ejulans quod morte damnatus esset servulus eius. Intueor illum subito procedentem, stupeo novitatem, causam sempercunctor & audio. Quid facturum sum! Adhucne ludam, & deludam lachrymas eius? Plandè si insanus sum & mantis inops non sequar eum, nec simul cum lugente lugebo? Ecce unde pudor, Dolor & timor unde? Vique quia ex consideratione remedij, periculi mei astimo quantitatem. Et post pauca. Pudes itaque dilectissimi, propriam negligenter dissimulare passionem cui tantam à majestata tanta, exhiberi video compassionem. Comparatur Filius Dei & plorat: homo patitur & ridebis? Sic & medicina astimatio & doloris mihi & timoris exaggeratio est.

Et verò etiam hic doloris ac timoris sensus multum posset exaggerari considerando plenius, quam verè sit à Sapiente dictum de corde duro, quod habebit malè in novissimo: neque id plenius considerari potest quam ex sequentibus Christi Domini & sancti Gregorij verbis quæ aliam faciunt partem h[ic] remittam, Quia venient dies in te, & circumdabunt te inimici tui vultu, MALIGNI scilicet spiritus sic vultu animam moriturum circumdant, ut evadendi autum invenire non possit, & operari jam bona non liceat, qua cum licuit agere, contempsit. CIRCUMDABUNT se & coangustabunt te undique; tunc scilicet animam coangustant quando ei non solum operis, verum etiam locutionis atque insuper cogitationis iniquitates replicant, ut qua prius semel dilatavit in scelere, ad extremum de omnibus angu-

Ier. 23.

Afr. 7.

1 Conf. 33.

Serm. 3. in

Nat. Dom.

b. 16.

anguissetur in retributione. **ET AD TERRAM PROSTERNENTE** & filios tuos qui in te sunt. Tunc anima per cognitionem reatus sui ad terram consternitur, cum caro cui vitam suam credidit, redire ad pulverem urgetur. Tunc in morte filij eius cadunt cum cogitationes illicitæ quæ modo ex illa procedunt, in extrema vita ultione dissipantur sicut scriptum est: In illa die peribunt omnes cogitationes eorum: Quæ scilicet dura cogitationes intelligi etiam per lapidum significationem valent: nam sequitur, **ET NON RELINQUENT** in te lapidem super lapidem. Perversa etenim mens cum perversa cogitationi adhuc perversorem adiecit, quid aliud quam lapidem super lapidem ponit? Sed in destructa civitate super lapidem lapis non relinquitur, quia cum ad ultionem suam anima ducitur, omnia ab illa cogitationum suarum constructio dissipatur; quæ cur hæc patiat, adjungitur, **EO QUOD** non cognoveris tempus visitationis tuæ: prænam namque animam omnipotens Deus multo modis visitare consuevit.

Et quæ plura prosequitur universim de his visitationum modis. Tu vide in particulari quibus te visitavit, & quoties hoc tempus non cognoveris. Vix tale tempus nosti, adverte diligentius. *Visitabo super eum vias eius: & cogitationes eius redam ei.*

Osea 4.

ALIA hæc proposita veritas sic præcedentem illustrat, ut ipsa etiam ex illa lumen capiat.

Si te cognosces, hoc in te flendum nosces, quod deflet Christus.

RATIO EST. Quia quod paucissimum deflet Christus, est indurata eorum perveritas quæ tum ipsi resistebant. Sed si te cognosces, talem in te nosces perveritatem.

Ergo & hoc ipsum in te nosces flendum quod deflet Christum, ac proinde diligentius prospiceres.

AD primam propositionem magis declarandam possent distinctius quatuor observari quæ Christus Dominus fleret. Primum futura everio civitatis Jerusalem, & miserandus temporalis status Judæorum, quos cum singulariter Dominus diligeret, certè indolebat tantæ eorum miseræ. *Quis dabit capiti meo aquam, & oculi meo fontem lachrymarum: & florabo die ac nocte interfusus filia populis meis?* Secundum magis flendum, sempiternus erat eorum interitus: *Fili mi Absalom! Absalom fili mi! quis mihi tribuat ut ego moriar pro te? Absalom fili mi! Fili mi Absalom!* Sanè tenerior erat affectus Christi erga Judæos quam patris in filium, nec minus illos in suo perituros peccato videbat, quam David cerneret perduellem illum quem deplorabat jam petiisse. Tertium quod supra duo alia Christus deflebat acerbius, erat eorumdem peccatum seu indurata in peccato perveritas, quæ sibi tam contentiosè resistebant, ut quibuslibet oppositis remediis a deo non sanarentur & respicerent, ut inde potius in profundum peccati ruerent. *Insanabili fractura tua, pessima plaga tua, curatorem non est tibi. Longè est enim gravius coram Deo malum, quælibet culpa quam quævis poena. Nihil est autè in malo culpæ gravius quàm in ea sic animam perveraciter indurari, ut quanto magis curetur, tanto magis ingravescat. Parvenis ad coelos judicium eius. Actum est de illa, nihil restat nisi punitionis infligenda. Quartum denique quod simul cum aliis deplorabat Christus, talis erat animi perveritas quam videbat futuram in hominibus qui sibi resistere, qui fidem non reciperent vel abnegarent, qui peccato suo sic tenaciter adhererent, ut neque gratis cederent, nec promissis allicerentur, nec minis terrentur. *Quid est quod debui ultra facere virena mea & non feci ei? An quod expectavi ut faceret vram, & fecit labruscum?* Certè hoc est flendum!*

Jer. 30.
Abid. 51.
Is. 5.

AT verò, quæ secunda est propositio: si te cognosces, talem in te nosces perveritatem. Sunt enim multa ex peccatis tuis, quæ simpliciter dici non possunt peccata, sed perveritas in peccatis. Non est superbia tua, simplex superbia, sed indurata & perveritas: seu potius ipsa est animi tui indurata quædam perveritas quæ Christo jam toties à multis annis te ab illa revocanti resistis & contradicis; Unde Scriptura de tali superbo loquitur, *Spiritus illius obfirmatus est ad superbiam.* Nonne sic tuus ita est obfirmatus? Nonne multoties sensit, quantum superbia displiceret Deo, quantum esset damnoza, quantum esset in Scripturis atque ab ipso præsertim Christo exagitata? Quid inde profecisti? Nonne cum annis crevit ambitio? Nonne eum doctrina si quæ habes, augetur fastus? Nonne cum dignitate fovetur arrogantia? Nonne denique magis in dies in sublime tolleris, & in ingenij tui commendatione obfirmaris? Quid est esse perveritatem in peccatis nisi hoc sit? *Conteram duritiam superbia vestra.*

Jer. 30.

Abid. 51.

Is. 5.

Dan. 5.

Levit. 26.

Si te ergo cognosces, hoc in te flendum nosces quod fleret Christus, perveritatem videlicet in peccato animum,

Jer. 9.

2. Reg. 18.

animum, quem non modò in Judæis vidit & flevit Dominus, sed in quibuslibet induratis peccatoribus quos non minus venit salvare quàm Judæos. Neque semel tantum cum civitatem ingrederetur, sed si audimus Apostolum, læpissime *in diebus carnis sue flevis*: Neque cessat modò per electos suos idem flere, ut præclare S. Gregorius: *Hoc semel legit cum perituram civitatem esse nuntiavit: hoc quotidie Redemptor nosceret per electos suos agere nullatenus cessat, unde & qui planguntur, si damnationem suam qua eum imminet, agnovissent, semetipsos cum lachrymuloletorum plangerent.*

Nec dicas te non ita desperatum esse ac deploratum, sicut Judæos; quid enim sit futurum nescis? Et si te cognosces non minus in te videres causas & radices gravissimorum criminum quæ à quovis homine sunt perpetrata: atque adeo de consequenti cerneres ipsius tempore etiam damnationis in te causam & calum esse, nisi te singularis Dei bonitas inde eriperet. Sed esto, nõ sit tam gravis superbia tua, quale erat illorum peccatum: putasne verò fuisse æquale in omnibus illis quos flebat Christus, peccatum? Nonne alij aliis erant nocentiores? At nonne etiam minus peccantes flevit? Nonne & hi simul cum aliis involuti sunt pœna temporali & æterna? Aut si putas te redire & converti posse, nonne & ipsi redire poterant quos tamen non desinebat flere? Imo & hoc ipso magis eos flebat, quod cum possent conversi, volebant aut. d. ferebant, unde tu qui te posse & velle aliquando dicis, tu peræquè es deplorandus, quod differendo resistas gratiæ quæ iamiam te vellet à peccato tuo reverti. *Dedit ei Deus locum pœnitentiæ: & ipse abutitur eo in superbiam.* TIMEO inquit Apostolus, ne lugam multos qui peccaverunt ei: & non agerunt pœnitentiam de immunditia.

Quæ plura huc referri possent ex aliis Partibus aut Fieriis, sic paucis habe.

Non vivitur in amore sine dolore.

In 1. parte, Feria 5. Hebdomada. 3. Adventus.

Licet omni peccatori sit necessariò pœnitendum, vix tamen ullus est qui necessariam agat pœnitentiam.

Haynesius Pars tertiam

In 1. parte. 4. Dom. Adventus.

Nisi probè paratus sis ad adversa, nec ad ipsa prospera bene paratus es.

In 1. parte, Feria. 6. Hebdomada. 5. post Epiphaniam.

Quantum obest adversitas improvisa, tantum prævisa prodest.

In 2. parte, Feria. 6. Hebdomada. Sexagesima.

Quicum Christo dolente non dolet, non potest cum ipso gaudente gaudere.

Frustra te Christi miseret, nisi se tui prius misereat.

Quantò te ipsum negligis quasi non es, les cum cæteris periturus, tantò te Christus doluit præ cæteris perituris.

Vera contritio dolorem sensibilem nec includit nec excludit.

In 2. parte, Fer. 2. 4. 5. & Sabbato Hebdom. 1. in Quadragesima.

Qui ruinam gaudet inimici, ruinam ejus in se trahit.

In 2. parte, Sabbato Hebdom. 3. in Quadragesima.

Minima quævis inordinatiõ cordis immundi, major est quavis inordinatiõ hujus mundi.

In 2. parte, Fer. 6. Hebdom. 1. post Oñav. Pasche.

Revocanti hominem Deo ab errore vitæ suæ non obsequi, pejus est quàm primò vocantem ne erraret, non sequi.

In fine 2. partu, ubi de statibus, consideratiõne 4.

Cs

Que

Quæ denique pro missionibus habentur in hac 3^a parte, Hebdomada decima, satis aptè conveniunt supradictis; necnon illa quæ in 4. part. Hebdomada 26.

Ad postremam verò Evangelij partem de ingressu Domini in templum, atque inde eiectionis venditoribus, videri debent quæ in fine primæ partis veritates fusè declarantur.

HAC Hebdomada, cum primùm occurrant tres illi homines qui videbantur velle sequi Christum Dominum, neque tamen leguntur eum secuti propter fatale in illam concupiscentiam, quæ à divino obsequio prope singulos avocat: opportunè de illis tribus concupiscentiis Christo Domino subiiciendis Meditationes & Veritates instituantur, exemplo peti- o ab aliis Creaturis quæ ad nutum illius oræ se formant, ut patebit in sedata maris tempestate, in fugatis ab humano corpore Dæmonius, in expulsis gravibus morbis, & in mortuis suscitatis, prout se historica Evangeliorum series offert.

FERIA SECUNDA.

DE TRIPLICI HOMINUM GENERE QUI VIDENTUR VELLE SEQUI CHRIS- TUM, NEC TAMEN EUM SEQUUNTUR.

Nemo mittens manum suam ad aratram, & respiciens retro, aptus est Regno Dei. LUC. 9.

VERITAS PRACTICA.

I PUNCTUM.

Affectum probat Effectus.

SENSUS EST, Quod quando variis animi moribus seu affectibus affimur circa rem aliquam pericandam, quisnam sit inter ceteros primarius & verior eius rei affectus, declarat affectus inde sequens.

RATIO EST, Quia ille est primarius & verior rei alicuius affectus qui est magis liber & voluntarius.

Sed effectus probat & ostendit quisnam inter ceteros sit magis liber & voluntarius affectus.

Itaque verum affectum probat effectus. Quod certe ad multam partem peritile est observare.

DE primo ex his tribus hominibus qui ad Christum accesserunt quasi futuri eius Discipuli, sic sanctus Evangelista Matthæus: Et accedens unus Scriba, ait illi, Magister, sequar te quoecunque ieris. *Matth. 8.* Et dixit ei IESVS: Vulpes foveas habent, & volucres celi nidos, filius autem hominum non habet ubi caput reclinet. Quasi diceret, ut interpretatur sanctus Hieronymus, Quid me propter divitias & sacra lucra sequi vult, quem nec hospitium habeam. Sanctus autem Augustinus sic de eodem patib. declarat: Inteligitur hic miraculum motus, ob instantiam sequi voluisse quam significanti aves? & Discipuli obsequium significasse, quæ hinc vulpu nomini significata est. *De quaest. Evang. lib. 1.*

De secundo sic pergit sanctus Matthæus: *A. 9. 51.* Permittite me primum ire & sepelire Patrem meum; & IESVS ait illi: & sequere me & dimittis *mo.*

De Verbo
Dom. Sermon
7.
Luc. 8.

mortuos sepelire mortuos suos. Ad quæ Domini verba sic sanctus Augustinus: Quando Dominus parat homines Evangelio, nullam excusationem vult interponi, carnalium huius temporalisque pietati.

De tertio denique sanctus Lucas: Et ait alter, sequar te Domine, sed permittito mihi primum renuntiare hiis qua domi sunt. At ad illum IESVS Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno Dei. Ubi sanctus Cyrillus, apposuit manum aratro, inquit, qui habet affectum sequendi, tamen, respicit retro, qui dilationem petit occasione redeundi domum. Et sanctus Augustinus: Vocat se Orientis, & tu attendis occidentem.

Cum itaque tres illi viri variis moverentur affectibus, partimque vellet sequi Christum, & partim sibi suisque prospicere: quisnam eorum primarius & verior affectus fuerit, probavit effectus seu eventus. Id est, si relictis omnibus statim ipsa secuti sunt Christum, prout ab eo movebantur, tunc probatum est ex hoc effectu, talem eorum affectum sequendi Christum, fuisse primarium & veriozem: quod si è contra non sunt secuti Dominum, sed potius adhæserunt vel parentibus vel familiæ, vel bonis suis ordinandis, dici debet hunc affectum fuisse alio quo Christum sequi volebant potentiozem & veriozem, cum ille effectum suum habuerit & non alius. Hæc est enim universalis & ad multa dignoscenda perutilis veritas, quod affectum probat effectus, id est, ex effectu declaratur quisnam ex multis simul convenientibus sit verus & principalis affectus, quinam verò adulterini & fallaces quibus sæpe decipimur putantes nos velle quod revera nolumus, aut id nolle quod planè volumus.

Quod ut apertius explanetur, observandum est primo hanc vocem, affectus, esse æquivocam ad omnes illos motus quo movetur animus circa rem unam vel diversas exprimendos; sive enim sit naturalis inclinatio, seu passio appetitus concitator, seu simplex voluntatis complacentia, seu denique absoluta voluntas, dicuntur hi omnes animi motus eodem affectus vel concupiscentiæ nomine, licet eorum ratio sit longe diversa. Deinde verò est observandum, quod hi simul affectus quantumcunque varii & diversi sint, sæpe concurrunt circa unum & idem objectum, ut vel se juvent ad illud prosequendum & obtinendum, vel se impediant & destruant. Nonne id sæpe accidit ut

quis virtutem aliquam ex naturali indole, vel ex affectu humano, vel rationali & divino simul prosequatur? Nonne è contra sit etiam sæpius, ut quis naturali affectu averteret virtutem aliquam: & tamen ipsam eandem alio rationali & spiritali affectu diligit & observet? Quod & de vitio quolibet sic sentitur & dicitur; cum directè oppositi circa idem excitantur affectus & amoris & odij, & persecutionis & fugæ. Denique quod observet diligenter, cum hi affectus sint planè oppositi, atque inter se pugnantes, ut patet; oportet alios præ aliis esse unius rei veros affectus, & alios falsos: neque enim verè & ex æquo potest animus simul virtutem aut vitium colere & odisse: Aut enim unum odio *Matib. 6.* habebit & alterum diliget: aut unum iustinebit & alterum contemnet, inquit Dominus.

Jam verò ut cognoscatur uter altero sit verior rei affectus, videndum est, uter sit magis liber & voluntarius; nam hic profectò affectus est verior qui est magis voluntarius; si magis voluntariè consentis vitio quàm virtuti, magis verus est affectus vitij quàm virtutis; & affectus virtutis quem tùm senties non erit verus affectus virtutis sed falsus & adumbratus. Hinc illa sancti Thomæ & similia passim in primæ secundæ: *Actus in tantum est peccatum, in quantum est voluntarius, & in nobis existens. Et cum peccatum principaliter in voluntate consistat, quantum motus peccati magis est proprius voluntati, tanto peccatum est gravius.* Atque idcirco Apostolus, *Voluntarie*, inquit, peccantibus nobis, *Hebr. 10.* *terribili quadam expectatio iudicij* id est, quò quis magis voluntariè peccat, eò terribilius iudicatur. Opavendam humanæ voluntati constantiam.

II. PUNCTUM.

SED effectus probat & ostendit quisnam affectus sit magis voluntarius. Declarandum primò quid sit effectus, nimirum quando actu & re ipsa sit aliquid quod dependet à nobis, & quod non fieret nisi vellemus, ut cum scientes volentes non ex primo naturæ impetu, sed advertèter cogitamus, loquimur aut quidpiam agimus; ista cogitatio vel loquela vel actio dicitur esse effectus positivus: aut si non cogitamus, si non loquimur, si non agimus quando agendum esset, dicitur effectus negativus qui effectus tam in actu vitij reperitur quàm in actu virtutis. Unde sunt peccata commissionis & omissionis sub

eadem peccati specie, Quia ad idem ordinantur, & ex eodem motivo procedunt, inquit sanctus Thomas, ut cum avarus rapit aliena, & non dat sua quæ dare debet ex eodem affectu pecunie; & gulosus superflua comedit, nec debita seivat jejunia, ex eodem etiam affectu gulæ.

1. 2. q. 71.
a. 6.

Quibus sic declaratis manifestè patet, quod per talem effectum seu positivum seu negativum probatur & manifestatur, quisnam ex multis affectibus sit magis voluntarius. Nam cum effectus procedat à voluntate, & voluntas ad illum producendum suo modo veatur affectu, profectò necesse est quod affectus sit tam certum signum affectus quam certò constat effectum esse signum suæ causæ. Manemus in iisdem exemplis avari & gulosi, faciamus utrumque nonnullos habere affectus virtutis oppositæ suo vitio; quando tamen actu & effectu positivo vel negativo peccant, nonne affectus vitij major est seu magis voluntarius in illis, quam affectus virtutis? At unde cognoscis esse magis voluntarium nisi ex illo effectu vitij quem voluntariè ponunt, & quem non ponerent nisi magis affecterentur objecto vitij quam virtutis? O quam rectè sapiens; Qui depravat vias suas, manifestus erit: manifestum erit quàm sit ipse pravus: licet aliquos habeat bonos affectus intermixtos pravis, quia tamen in effectu est pravus, sic in affectu se indicat & manifestat magis esse pravum quam probum. Dum depravat vias suas, relinquit suæ pravitatis manifestum signum, sicut quoddam in via, pedis vestigium.

Prov. 10.

III. PUNCTUM.

AFFECTIVUM igitur probat effectus: Probat & declarat quisnam ex multis simul concurrentibus sit verus & germanus affectus; probat & veriè manifestat quinam in animo sint affectus virtutis & vitij; quia videlicet probat quinam sint actus voluntarij aut non voluntarij, ex qua probatione liquet quinam sint proprii & veri affectus. Sicut enim involuntarij affectus non sunt proprii & veri nostri affectus, ita planè voluntarij sic dicendi sunt veri ut illi soli sint veri. Sic Eleazarus ille nobilis inter suos & ætate grandævus cum duceretur ad supplicium propter leges paternas, varijs affectibus timoris & amoris movebatur; sed tamen ut indicaret se magis amare mortem pro Deo subeundam quam timere, ut manifestè faceret omnibus suum esse ma-

2. Mach 6

gis affectum amoris quam timoris: Voluntariè, inquit Scriptura, præbat ad supplicium: Quasi diceret, hoc signum dabat sui affectus.

Atque hinc de conscientia & de vera virtute aut vitio quidquid dubitari potest, pene totum solvetur, cum ad omnia quæ proponuntur dubia de consensu præstito, vel non præstito responderi: hoc unum debeat, an aliquid effectus? An aliquid voluntarium à te productum est? An aliquid quod potuisses non facere, nec debuisses? Si enim ita est, profectò consensisti, & affectum habes vitij, licet forte modò sentiam non habeas, aut licet aliquid ex opposita virtute sentias, diciturque tibi à Domino, *Perversa est via tua mihi que contraria.* Quod si nihil voluntariè produxeris, sed te invito & repugnante contigerit te pati potius quam agere, non est affectus vitij, non est verus eius affectus, licet possit esse sensibilis & vehementis & concitissimus, quia tamè nihil producit nihil effectum, non est verus affectus: quia verus affectus habet effectum aut non est verus, sicut ex fructu arbor cognoscitur; sicut ex opere fides & charitas: sic ex voluntario effectu, verus hominis animus, aut omnis verus affectus.

Num. 21.

Dicit licet Apostolus, *Non quod volo bonum, hoc ago, sed quod odi malum, illud facio.* Illa enim ago & facio quæ usurpat non sunt effectus voluntarij, sed primi motus concupiscentiæ, quæ videntur quidem facere malum quod animus odit, sed tamen revera non faciunt, quia non est propriè malum nisi sit voluntas quæ illud operetur; non est autem voluntas nisi sit libertas, & nisi sit aliquid à tali profectum libertate. Quod certè non erat in Apostolo qui clamans, *Quis me liberabit de corpore mortis huius:* Respondit ipse sibi, *Gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum.* Unde & aptissime ad rem nostram concludit; *Igitur ego ipse mente servio legi Dei, carne autem legi peccati.* Quasi diceret; ego, parte illa superiore qua maxime consto, id est, intellectu & voluntate, servio legi Dei per eius gratiam; ex alia autem parte quæ est inferior quæ est sensualis quæ caro dicitur, quæ nobis communis est cum bellis, servio legi peccati, non voluntariè, non liberè, sed sensibilibiter, sed primis concupiscentiæ motibus quos reprimo & subijcio rationi ac gratiæ. *Quomodo carne, legi peccati, ait S. Augustinus: Numquid concupiscentia consentiendo carnal? Absit, sed motus desideriorum illi habendo, quos habere volebat, & tamen habemus*

Rom. 7.

l. de Con-
s. 6.

mis

Uat: sed eū non consentiendo, mente seruebat legi Dei: & tenebat membra ne seruet arma peccati. Sic in affectuum carnalium & spiritualium pugna quā sentiebat Apostolus, indicabat ex vero mortificationis effectu, quam verè sui essent spirituales affectus & non carnales: unde tu contra ex immortificatione tua quid aliud indicas quàm spirituales affectus si quos sentis, non tam esse tuos quàm alios quibus consentis?

Vide ne tibi palpes in quibusdam piis de virtute sensibus: tantus est verè virtutis sensus & affectus, quantus re ipsa est eius effectus. Cui veritati concordant hæ sequentes:

Quam in se attrahit Gratiā qui se Deo libens offert. eandem sibi detrahit qui quod offert non reddit.

In 1. parte, Feria 2. Hebdomada primā in Adventu.

Quod gravius in te est malum, hoc minus vis sanari.

In 1. parte, Fer. 5. Hebdom. 6. post Epiphaniā.

Vult & non vult piger.

In 3. parte, Dominica 7. post Pentec.

Quod videris tibi, velle: velles quidem, sed verè non vis.

In 3. parte, Fer. 2. Hebdom. 12.

FERIA TERTIA.

DE SEDATA MARIS TEMPESTATE, IMPERIO CHRISTI.

Imperavit ventis & mari, & facta est tranquillitas magna. Matth. 8.

Exurgens comminatus est vento, & dixit mari: Tace, obmutesce.

Et cessavit ventus. Marci 4.

Incepit ventum, & tempestatem aquæ.

& cessavit. Luc. 3.

VERITAS PRACTICA.

Vox illa, vox Christi est, dum commoveris: Tace obmutesce. Nec tamen taces aut obmutescis!

mendum: aut potius ne sic erubescas & confandaris. cedo imperanti Christo, tace commotus & obmutesce.

I. PUNCTUM.

DE hac sedata maris tempestate jam supra dictum est in 1. parte; atque infra de Dom. 4. alia simili, dicendum erit: quam obrem hic breviter, & quantum fatis fuerit ad propositam veritatem attingendam & declarandam, propono tibi rem gestam. Vide ut ascendente Domino in naviculam & sequentibus eum discipulis, statim oboritur tātus maris æstus ut navicula openretur fluctibus. Ipse verò Dominus dormiebat. At discipuli terrefacti eum adveniunt & in clamant; Dominus salva nos perimus. Et dicit illis IESVS, quid timidi estis, modica fidei? Et exurgens comminatur vento, & dicit mari, tace, ob-

Ce 3

mute-

RATIO sic ostendit illam esse vocem Christi, dum commoveri, ut simul etiam doceret quod quis non taces aut obmutesci, sicut venti & mare tacuerunt ad imperium Christi, valde tibi propterea sit erubescendum & timendum. Erubescit Sidon, ait mare. Sic autem procedit Ratio.

Tunc valde nobis est erubescendum & timendum coram Deo quando infame aliquod probrum meriti nobis obicitur.

Sed tale probrum meriti tibi obicitur, quia commotus non taces aut obmutesci ad illam Christi vocem: Tace, obmutesce, sicut venti & mare tacuerunt.

Ergo tibi propterea valde est erubescendum & timendum.

Ms. 23.

mutescere; cessantque illico, & fit magna tranquillitas. Quod admirati viri qui aderant, Quales est hic, inquit, quia venti & mare obediunt ei?

Certe id mirum quod sic eius imperium insensibiles fenserint creaturæ! Sed magis mihi quod tibi sic Christus imperet dum ira commoveris aut aliquo simili concupiscentiæ motu agitaris, nec tamen cesses, nec taceas, nec quiescas. Aut negandum ejus imperium, aut acquiescendum, aut profectò erubescendum. An negare velles tibi à Christo imperari silentium & quietè dum inordinatè commoveris, & perturbatè loqueris?

Matth. 5.

Quorsum illa Christi voces ut alia taceam: Ego autem dico vobis, quis omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio: qui autem dixerit fratri suo, raca, reus erit concilio. Qui autem dixerit, fatue, reus erit gehenna ignis. Nonne tibi hæc à Christo dicta putas? Nonne idcirco dicta credis ne commovearis aut ne commotus exandescas, ne tibi vel verbum excidat, sed omnino taceas & obmutescas? Itane vero illi obedis sicut venti & mare obediverunt? Planè non ita, nec sine fictione diftiteri potes, nec sine confusione & rubore id facer. Atque hoc saltem discè, quàm sit tibi propria erubescendum.

Ratio est evidens & ipso sensu satis comprobata. Quando enim infame & probrosum aliquid in faciem obijcitur quod diluere & excusare non possumus, tunc aut stolidos esse oportet & insanos, aut omnem exuisse pudorem, aut profectò erubescendum. Qui quidem rubor, tametsi motus est naturalis, quo, ut ait Tertullianus, omne vitium natura suffudit, tamen cum divina gratia multum valet ad relapsionem: Erubescant & conturbentur vehementer, convertantur & erubescant, ut valde velociter. Qui verò nesciunt erubescere, habentur velut desperati, & ad extremum malitiæ devenisse. Frons mulierum meretricum facta est tibi, noluisse erubescere, CONEVSII sunt, quia abominatiõe fecerunt, quin potius confusione non sunt confusi, & erubescere nescierunt; quamobrem cadent interruentes, in tempore visitationis suæ corrident, dicit Dominus. Quid si seivissent erubescere, respissent & ruinam declinassent. Nonne id lentis? Nonne probris læcilius humilitatem te dicis, & nonne humiliatus confunderis, nonne & confusus erubescis?

Pf. 6.

Ier. 3.
Ib. 6.

II. PUNCTUM.

SED si iussus à Christo non taces & obmutescis, sicut tacerunt mare & venti: grave tibi probrum & infame meriti nomen obijcitur.

Nam cum sint creaturæ minus quàm tu capaces præcepti, cum sint omni cognitione destitutæ, omni affectu privatæ, cum Christum imperatorem neque nosse neque audire possent, cum nullis moveri minis aut præmiis; & tamen ita dicto fuerunt obediens, ut ad ipsam Domini vocem sese profus continerent, tu contra quidquid dicat, quidquid minetur, quidquid promittat, quidquid pro suo jure imperet; tu ratione præditus, tu fide instructus, tu salvandus aut damnandus nisi obsequaris; tu contra ire, tu contra niti & obliquari! Certe hoc probrosum, hoc infame, hoc esse magis a stultum & insanum quam ipsum mare! hoc esse minus docibilem quàm ipsos ventos! hoc esse minus rationalem & sensibilem quàm ipsas creaturas irrationabiles & insensibiles. Hoc est quod Scriptura dicit de iracundis contra divinum imperium se obfirmantibus: *Maledictus furor eorum quia pertinax: & indignatio eorum quia dura Et rursum. In gente incredibili exardebit ira. Parvane tibi aut levia videatur ista probra?*

Gen. 49.
Ecclesi. 16.

III. PUNCTUM.

ERGO tibi propterea valde erubescendum quod à Christo iussus in ira flere, non silias, cum venti & mare siliant eo jubete. *CONFUNDIMINI & erubescite super viam vestris, ait Dominus Deus. Sive in mari, sive in terra viam instituat, videte ut omnia & moveantur & quiescant ad verbum meum: vos verò nec moveamini nec quiescatis. Confusio Ephraim capiet: & confundetur Israel in voluntate sua. Id est, nisi ipse se confundat confundetur: sed damno suo, nam illa ipsa voluntate qua mihi reluctatur, confundetur, cum per eam confusione hominum se exponet; Et operietur sicut diplode, confusione sua, sicut veste indute ridicula despuetur. Sic planè iracundi & rixantes deridentur. Ira & furor, utraq; execrabilia sunt. Vide quæ de his plura in aliis partibus, & in hac etiam parte, Dominica 5.*

Ezech. 36.

Osea 20.

Pf. 108.

Ecclesi. 27.

Expende modò quantis nominibus magis obedire Deo tenearis quàm creaturæ; inquire quid obstat quo minus obsequaris; libertatem aut fragilitatem ne accuses aut excuses, si enim liberum est tibi non obsequi, liberum est etiam cum divina gratia obedire; tua una est aitia, imprudentia & audacia quam ut coerceas, audi Sapientem: accipiet armaturam zelus illius, & armabit creaturam ad ultionem inimicorum. Pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos. Audi & Prophetam seu ipsam:

M. 5.
Ipsummet Dominum: Audi popule stultus qui non habes cor, qui habentes oculos non videtis, & aures & non auditis. Me ergo non timebitis, ait Dominus & à facie mea non dolebitis: Quis posui arenam terminum mari, præceptum sempiternum quod non præteribit, & commovebuntur & non poterunt, & insumescent fluctus ejus, & non transibunt illud: populo autem huic factum est cor incredulum & exasperans, recesserunt & abierunt. Et non dixerunt in corde suo, metuamus Dominum Deum nostrum. Audi denique, Apostolum: omni amaritudine, & ira, &

indignatio, & clamor, & blasphemia tollatur à vobis. Adverte ut post clamorem jungit blasphemiam, quia ex clamore facilis est aditus ad blasphemiam, non eam tantum quam jurando blasphematur, sed qua clamando multa contra Deum & proximum infanda pronuntiantur; quod & alibi repetit: Nunc autem deponite & vos omnia: iram, indignationem, malitiam, blasphemiam, irrem sermonem de ore vestro. Hæc est ira progenies: hæc sunt genimina viperarum, suo statim in capite conterenda.

Col. 3.

FERIA QVARTA.

DE LEGIONE DÆMONVM IMPERIO CHRISTI EIECTA, EX POSSESSIS CORPORIBUS.

Legio mihi nomen est, quia multi sumus. Marci 5.

VERITAS PRACTICA.

Obedientia Dæmonum, nostræ est condemnatio inobedientiæ.

RATIO EST, Quis per quos passus aut e videtur innotescit alicujus hominis crimen, hic per illos dicitur condemnari.

Sed per obedientiam Dæmonum e videtur innotescit crimen inobedientiæ nostræ.

Ergo illorum obedientia nostræ est condemnatio inobedientiæ: & motivum ad eam corrigendam.

I. PUNCTUM.

ET exeuntis de navi statim occurrit de monumentis homo in spiritu immundo qui domicilium habebat in monumentis, & nichilatenus jam quisquam poterat eum ligare, quoniam saepe compedibus & catenis vinculis dirupisset catenas, & compedes comminuit, & nemo poterat eum domare. Semper discipulis ac nocte in monumentis & in montibus erat clamans, & conculcans lapidibus. Videns autem IESVS, à longè eueurrat & adoravit eum. Et clamans voce magna, dixit, Quid mihi & tibi IESVS, Fili Dei altissimi, & iuro te per Deum, ne me torqueas. Dicebat enim illi, Rexi spiritus immundo ab homine. Et interrogabat eum; quod tibi nomen est? Et dicit ei, Legio mihi nomen est, quia multi sumus.

Hæc & plura S. Marcus de hoc homine; duos vero habentes Dæmonia & simul sanatos à Do-

mino refert S. Mattheus, sed ille de quo singularis est sermo, erat singulariter & præcipue devotus, atque in eo potissimum elucebat quid in animas efficeret ille animarum hostis qui sic in corpus deite viebat.

Et verò admirare attentius tantæ multitudinis Dæmonum, quanta est legio, demissam & exactam obedientiam. Statim enim atque iussu suæ exitæ à corporibus, illico exiere omnes; neque etiam in porcos qui illic aderant intrare ausi sunt, nisi Domino permittente; ac denique impetu quodam factio velut in signum promptissimæ suæ obedientiæ præcipites inde in mare sese proripuerunt.

Non sic superbe! Non sic impudice obedis Christo! quoties enim & à quo tempore tibi iubet, Ne post concupiscentias tuas eas, & à voluntate tua avertaris? Quid tu propterea? Quoties, inquit, volui, & nolui? Certe hæc dæmonum obedientia, nostræ est condemnatio inobedientiæ. CONSIDERA vehementer, ut ait Propheta, Primò quidem quid sit alique in ab alio condemnari satis declarati & intelligitur, quando fit talis comparatio unius cum alio; ut ex facta comparatione, crimè unius aut culpa magis pateat & evidentiùs agnoscat. Sic Sapiens, Condemnat justus mortuus viros impios, & juvenis celeriter consummata, longam vitam iniusti. Sic Dominus: Pri, inquit, Minus surgent in iudicio cum generatione ista, & condemnabunt eam, quia peccitentiam egerunt in predicatione Iona; & ecce plusquam Iona hic Regina Austri surget in iudicio cum generatione ista

Ecclesi. 18. Matth. 23.

Jer. 2.

Sap. 4.

Matth. 12.

49.

b. 36.

20.

8.

27.

ista & condemnabit eam, quia venit à finibus terra ad respiciendam Salomonem. Et ecce plusquam Salomon hic. Actusque ibidem: filij vestri iudices vestri erunt: Aliquam multi subditi & inferiores sic futuri sunt Superiorum Iudices?

II. PUNCTUM.

SED per obedientiam Dæmonum, evidentius innotescit crimen inobedientia nostra.

Quo enim minus in illo suo statu quàm nos in nostro possunt obedire, certè eò nostra inobedientia appareat gravior. Tria sunt autem quæ id indicant; primò sunt hostes Christi infensissimi, & Christus illis adversarius odiosissimus, ac certè durius est hostem suo velle obedire adversario quàm amicum amico vel Domino gratioso. *Quid nobis & tibi ESV Nazarene, venisti perdere nos? Deinde sunt obfuscatissimi in sua pravitate, & tamen cedunt imperanti Christo; id profectò arguit in homine non ita depravato majorè quàm dam pervicaciam. Sicut frigidam fecit cisterna aquam suam, sic frigidam facit malitiam suam. Nò est aqua frigida ex cisterna sicut ex fonte, qui est nativus aquæ locusticæ neque malitia in homine sicut in Dæmone.*

Marci 1.

Ier. 6.

Apoc. 12.

Denique Dæmon nihil ex illa sua obedientia reportat meriti, nihilque premij; homines verò propositam habent æternam Beatitudinem celestesq; illas sedes unde expulsi sunt Dæmones; *Neg. locus inventus est eorum amplius in celo. Quis inde non videat quale utriusque status discrimen ad obediendum; & quàm proinde evidentius innotescat nostra inobedientia per illorum obedientiam? Adde auxilia, gratias, & collustrationes, motus & infinita propemodum adjuvamenta quibus ad obediendum excitamur; & quibus omnino destituti sunt Dæmones. Unde præclare S. Anselmus dixisse dicitur: Diabolus persistit in malitia Deo reprobante, ego verò Deo revocante; ille obduratur ad punientem, ego ad blandientem; etsi uterq; contra Deum, ille contra non requirantem se, ego contra morientem pro me. Ecce cunctæ imaginem horrebam, aspicio in me horribiliorem.*

III. PUNCTUM.

Deut. 32.

QUAM ergo reddunt obedientiam Christo Dæmones, illa est nostra condemnatio inobedientia; cum tantò gravior appareat nostra inobedientia ex comparatione Dæmonum obedientia, quanto plura nos movere deberent ad obediendum quàm illos. Inimici nostri sunt iudices: aut certè gravissimi accusatores, & testes acerrimi. Sic in Apocalypsi, Dæmon dicitur Accusator fratrum nostrorum, accusans illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte. Sic S. Augustinus fulissimè inducit illum accusantem & provocantem Iudicem ad condemnationem nostram. *Æquissimè inquit. Iudex iudica. iudica meum esse qui xusus esse noluit; meus est, mecum damnandus est; Post renuntiationem ut quid invasisti pannos meos? Quid apud sum impudicitia faciebat cui ego renuntia verai? Quid intemperantia? Quid avaritia? Quid ira? Quid cetera mea? Postremò a quissimè fugientem à me, confugientem ad se postea cum meo quibus renuntia verat apprehendi, invasorem detinui; in ipsa quodammodo mea possessione à me apprehensus est; Quid in theatro faciebat renuntiator turpium voluptatum? Meum esse voluit, & mea concupivit. Iudica a quissimè quoniam quem tu non dedignatus est tanto pretio liberare, ipse mihi se postmodum voluit obligare. Poterint eos aperire is qui talis invenitur ut iustè Diabolo addicatur? Videte quid agatur; Et quæ plura pergit.*

Unde tandem illud concludendum ad seriã emendationem; *Omnia quæ locutus est Dominus faciemus, & erimus obedientes. Vide ut omnia, cum sit idem Dominus qui omnia jubet, sicque nisi omnibus iustis obedias, nec forte uni obedies. Non erit obedientia christiana sed politica; nam cum christiana obediat Christo Domino quia Dominus est, æquè obedit in uno atque in alio, quia æquè in uno est Dominus atque in alio. Aut si quis non æquè in uno obedit ac alio, non obedit ei quia est Dominus, sed quia sic sibi placet aut certè quia non displicet. Quia verba mea non audierunt, & legem meam projecerunt. Ier. 6. Ut quid mihi thus de saba afferit, & calamum suave olentem de terra longinqua? Holocautomata vestra non sunt accepta, & victimæ vestrae non placuerunt mihi. Quasi diceret, quia ex omnibus verbis meis, & ex omni lege mea, vos ea tantum facitis quæ vobis placent & non alia, neque illa quæ facitis mihi placent. Hoc certè est sapius expendendum.*

Apoc. 11.

Ad Catechum, Tomo 6.

Exod. 24.

Ier. 6.

Vide in 1. parte, Die 4. Jan. & in Die Purificationis B. Virginis. In 2. parte, Feria 4. Hebdom. 4. post Octav. Paschæ.

FERIA QUINTA.

DE SANATA MULIERE HÆMORRHOISSA.

Et mulier quæ erat in profusio sanguinis, annis duodecim, & fuerat multaperpessa à compluribus Medicis, & erogaverat omnia sua, nec quidquam profecerat, sed magis deterius habebat. Marci 5.

VERITAS PRACTICA.

Iniquè multum agunt, qui tam multa agunt sanando corpori: tam pauca, servandæ animæ.

RATIO EST, Quia iniquè multum agunt, qui jus æquum seu æquitatem juria, in debitis persolvenda observandam, multum pervertunt.

Sed qui tam multa agunt sanando corpori, tam pauca servandæ animæ, jus æquum seu æquitatem juria in debitis persolvenda observandam multum pervertunt.

Ergo iniquè multum agunt: & corrigenda talis iniquitas.

I. PUNCTUM.

Math. 8.
Marci 5.
Luc. 8

HISTORIA hujus sanatæ mulieris fuffillimè describitur à tribus Evangelistis plurimamque præbet meditandi materiam, ex variis quibus insignitur circumstantiis. Tu si vacat, revolve aliquas; tum, quia eò nos ducit finis & scopus Hebdomadæ, in his diutius hære, quæ referuntur de cura & sollicitudine quam habuit mulier pro recuperanda valetudine. Vide ut complures consulit medicos, nullis parcat impensis, nullis laboribus, imò sua omnia erogat, & adeo non convalescit propterea quin deterius in dies habeat. Contemplare ut auditis miraculis quæ de Christo Domino divulgabantur, inquirat apud se tacita modum quo illum adæcat; cum enim lege prohiberetur propter lethalem morbum selem immiscere turbæ, quid faciat? Audebit ne se prodere? Nonne inde probrose expelletur, & tanquam legis rea punietur? Sic ergo apud se statuit non palam apparere, nec aperta voce sanitatem postulare, sicut alij infirmi precabantur; sed clancularium & occultum quandam accessum meditatatur qui à nullo deprehendi pos-

Haynensius Pars tertia.

si; Accessit, inquit Evangelista, retrò, & tetigit simbriam vestimenti ejus. Ascendit enim intra se, sitetigero tantum simbriam vestimenti ejus, salva ero. Et revera sic accidit, nam cõfessum siccat us est fons sanguinis ejus, & sensit corpore quia sanata esset à plaga. O quam mirus est artifex amor nostrus! quæ ingeniosa est cura sanandi corporis! Et quidem non est propterea inculpanda hæc mulier quæ ipse Dominus non fecit omnibus & laudavit; neque alioquin arguenda est moderata cura valetudinis & bene ordinatus corporis amor; sed cum tam multa fiant & tolerantur ab hominibus pro sanando corpore, tam pauca verò pro anima quæ longè gravioribus jacet in morbis & negligitur; merito id iniquum censeri debet & pluribus deplorari, ut remedium aliquod afferatur. Sic ergo est, Iniquè multum agunt, qui tam multa agunt sanando corpori: tam pauca servandæ animæ.

Ratio tam æqua est & evidens, quam ipsa æquitas quæ servari debet in debitis persolvendis. Sicut enim jus quoddam æquum est quod & debita teneris persolvere, & cui plura debeas, plura restituas, quantum possis; ita planè iniquum est si debita non solvantur, cum solvi possint; & tanto magis apparet iniquitas, quanto magis pervertitur illius juris æquitas. Tanto magis autem pervertitur, quanto magis possis omnibus omnia reddere; & tamen malis minus egenti & cui minus debes, sua omnia & accumulata reddere, quam magis egenti & cui plura jure æquiori debes sua restituere, defraudesque Creditorem bona suorum parte.

Aperta est Protopoliptia seu acceptio personarum, quæ divino & humano jure prohibetur. Nulla erit distantia personarum, ait Dominus. Si personas accipitis, inquit S. Jacobus, peccatum operamini, redargueti à lege. Denique nihil commendatius quam ne quid iniquè fiat, Nolite iniquum aliquid facere in judicio, in regula, in pondere, in mensura. Siatera justa, & aqua sine pondere.

Deut. 1.

Isa. 2.

Levit. 19.

D d

Rcm

Rem metire ex teipso, nonne velles jus tuum tibi seruari? Nonne velles tantū tibi reddi quantum debetur? Nonne de iniquitate debitoris ex postulares, si eum posset persolvere, non solveret? Nonne judicaretur posse, si quod tibi debet & negat, redderet alteri cui non debet? *Quid à vobis ipsis non iudicatis quod iustum est?* dicebat Dominus.

Lnc. 12.

II. PUNCTUM.

SED qui tam multa agunt sanando corpori, et pauca servanda anima, ius illud æquum seu æquitatem juris in persolvendis debitis multum pervertunt, & cui minus debent, plura reddunt: cui plura debent minus restitunt.

Sunt enim corpus & anima duo veluti Creditores quibus quod suū est, omni ex jure debemus. Corpori autem longè minus debemus quàm animæ, nam si de animæ salute ageretur, si de periculo, si de damno aliquo, si vel uno veniali peccato lædenda esset anima, corpus ipsum prius esset exponendum flammis quàm lædendæ animæ consensus dandus. *Quam enim dabis homo commutationem pro anima sua?* Et verò etiam minus est egens corpus quàm anima, Nam primò paucis contentum est corpus: *Habensis alimenta, & quibus tegamur, huic contentus sumus;* At verò animæ tam multa sunt necessaria quàm multa sunt debellanda desideria, *qua militant adversus illam.*

Matth. 16.

1. Tim. 6.

Deinde, Superiores ac divina ipsa providentia in se quodammodo susceperunt curam corporis reique necessariz ad vitam sustentandam, veratque Christus ne de illa solliciti simus: è contrà quæ sunt animæ, curam omnem subinfernus opporret, nulla ut illi desiat. *Custodite sollicitè animas vestras.*

Matth. 6.

1. Pet. 1.

Dout. 4.

Denique quando aliquid, quando vel ipsa vita deesset corpori, dum sua non desit animæ, quid tandem inde gravius, cum sit tandem moriturū corpus, atque ex statu animæ resurrecturum, si ve in vitam si ve in mortem sempiternam? Animæ autem status tanti nostra refert, quanta quanta est ipsa celestis & æterna Beatitudo! Nonne itaque anima plus est quàm esca? Ac proinde si plus de esca & de corpore solliciti simus quàm de anima, nonne pervertimus omnem juris æquitatem? Nonne plus redditur cui minus debetur? Nonne minus ei redditur cui plus & jure potiori debetur? Esto reddas quod debes corpori, esto id illi debeas quod ei solvis, at curam animæ non idem

Matth. 6.

pendis? *Est sapiens, anima sua sapiens, inquit Ecclesiasticus, q. d. hæc est nota veri & iusti sapientis, si quod sapit, conferat animæ suæ; nam quidquid aliud sapit, non rectè sapit.* Unde & idem appositè: *Fili in mansuetudine serva animam tuam, & da illi honorem secundum meritum suū. Peccantem in animam suam quomodo justificabis? Es qui honorificabis exbonorantem animam suam?*

Ecc. 37.

Ibid. 10.

III. PUNCTUM.

INIQUE igitur multum agunt, qui tam multa sanando corpori agunt, tam pauca servanda anima; Quia quantum agunt contra æquitatem juris in persolvendis debitis observandi, tam inique agunt: multum autem agunt contra illam juris æquitatem quæ sic præscribit suum unicuique reddendum ut cui plura debes, plura reddas. Illi autem jure hoc violato, cui minus debet plura reddant, & minus reddant cui plus debent. *Utsiquo iudicatis iniquitatem, & facies peccatorum sumitis?* Nempe sicut in acceptione personarum jus fasque pervertitur, quod peccatores præferantur innocentibus, quia illi externa facie plus feriunt oculos, & movent animos: ita dum corpus præfertur animæ, secundum faciem iudicatur, & secundum eam faciem quæ peccatorum est, quatenus hinc omne peccatum oritur, quod corpus plusquam anima, & terrena plusquam spiritualia foventur. Hoc est videlicet iniquum de quo Sapiens: *Discedo ab iniquo, & deficiunt mala ab eis.* Id est, cave hanc iniquitatē qua corpus præ anima colitur, & cavebis omnia mala.

Ps. 84.

Ecc. 7.

Hæc est etiam iustitia de qua idem Sapiens, *Pro iustitia agonizare pro anima tua, & usque ad mortem, certa pro iustitia:* Q. d. etiam si pereat corpus, servanda est animæ quæ debetur iustitia, & licet in ea servanda sit labor & certamen, non est detestandum tale certamen pro tali causa. *Denique debitoras summe non carni, sed secundum carnem vivamus, Obsecro itaque, vos fratres per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem sanctam, Deo placentem, rationabilis obsequium vestrum, PRIMAS apud nos caras quæ prima habentur, obtineant, inquit S. Eucherius, summasque sibi sollicitudini partes, quæ summa est vindicat. hæc nos occupet in præsidium sui, jam non planè prima, sed sola omnia vincat, eo studio quo præcedit omnia.*

Ib. 4.

Rom. 8.

Ib. 13.

Ep. Par. ad Valer.

Vide in 4. part. Dom. 18. & 23. Videri etià posset de seculis 28. tertiz partis de ordine vitæ & mortis. Ubi expressè agitur de iustitia, si qua est ad seipsum.

EE.

FERIA SEXTA. DE FILIA PRINCIPIS IAIRI RESSUSCITATA.

*Puella surge; & reversus est spiritus eius, & surrexit
continuo. Lucæ 8.*

VERITAS PRACTICA.

Quam Christo debet anima subjectionem,
debet ita in corpore reddere, ac
extra corpus.

RATIO EST, Quia quod a quod debet omnia Christo,
debet hoc a quod Christo reddere, quocumque in
statu sit.

Sed a quod debet Christo subjectionem, dum hic vi-
vit in corpore ac dum est extra corpus.

Ergo hanc ita debet in corpore, ac extra corpus,
subjectionem Christo reddere, Quod coram est
valde rarum.

I. PUNCTUM.

Matth. 9.
Marci 5.

ANTEQUAM sanaret Dominus mulie-
rem illam de qua in præcedenti medita-
tione actum est, venerat quidam princeps
Synagogæ, Jairus nomine, ipsum roga-
tus pro filia duodenni quæ in extremis erat;
cumque annuisset Dominus atque in ipso itinere
hæmorrhoidiam curasset; ecce è domesticis Jairi
quidam accurrens dicit ei, *Quia mortua est filia tua
noli vexare illum.* IESVS autem audito hoc verbo,
respondit patri puella, noli timere, crede tantum &
salva eris. Et cum venisset domum, non permisit
intrare secum quemquam, nisi Petrum & Iacobum
& Joannem, & Patram & Matrem puella. Flebāt
autem omnes & plangebant illam; at ille dixit, no-
lite flere, non est mortua puella, sed dormit. Et deri-
debant eum scientes quod mortua esset. Ipse autem
tenens manum ejus, clamavit dicens: *Puella surge,
Et reversus est spiritus eius & surrexit continuo.*

Luc. 8.

Hæc S. Lucas, quæ singula possent fructuose
considerari, sed postrema præcipue verba, quæ
promptissimam animæ in suum corpus revocatæ
obedientiam exhibent. Hoc enim mirum & con-
sideratione dignissimum quod cum animæ separa-
tæ à corporibus quocumque in loco & statu à
Christo Judice omnium, constituantur, sic ob-
sequentes sunt, ut non nisi ejus nutu moveantur;

& tamen illæ ipsæ animæ dum conjunctæ sunt
suis corporibus, ita ipsi Christo repugnantes
sunt ut vix illi obsequantur. Quot enim sunt vi-
tia aut peccata cujuslibet hominis; tot sunt re-
pugnantis Christo animæ motus. Quod cum sit
valde inordinatum, contra statuitur hac utilissi-
ma & maxime practica veritate, *Quod quam
Christo debet anima subjectionem, debet ita in cor-
pore reddere ac extra corpus.*

Ratio est tam facilis & evidens ut vix aliis no-
toribus terminis declarari possit. Quid enim no-
tius & manifestius quàm si plura diversi generis
cupiam ex æquo debeas, sic etiam ex æquo te-
nearis omnia reddere quantum in tua situm erit
potestate? Cur enim unum reddas & non aliud,
cum istud aliud perinde debeas ac illud unum? Si
cota ratio est cur illud reddas quia debes; cur non
aliud similiter reddas, cum hæc eadem in ista ratio
quia debes? *Reddite omnibus debita,* inquit Apo-
stolus, *Cui tributum, tributum; cui velligal, ve-* Rom. 13.
ligal; cui timorem, timorem: cui honorem, hono-
rem. Nec dicas te tam multa Christo debere ut
his omnibus exolvendis par nunquam futurus sis;
nam quæ potes saltem debes exolvere, & nihil à
te exigitur, quod non possis cum gratia. *Vnicuique* 1. Cor. 3.
sicut Dominus dedit.

II. PUNCTUM.

SED a quod anima debet Christo subjectionem
& obedientiam dum hic vivit in corpore, ac
dum est extra corpus.

Cur enim debet extra corpus nisi quia Domi-
nus est, nisi quia Redemptor est, nisi quia Judex
est, aut quidquid tandem dicas quo anima exuta
corpore obligetur se Christo subicere; nonne
hoc totum dici potest & debet quando est induta
suum mortale corpus? Nonne tunc æquè Chri-
stus est ejus Dominus, ejus Redemptor, ejusque
Judex? Nonne idcirco expresse dictum ab Apo-
stolo, *Quod nemo nostrum sibi vivit, & nemo sibi* Rom. 14.
*moritur: si ve enim vivimus, Domino vivimus:
si ve morimur, Domino morimur.* Unde & conclu-
dit

D d z

dit, *Sive ergo vivimus, sive morimur, Domini sumus*. Quasi aperte diceret, sicut perinde Domini sumus sive vivimus, sive morimur; sic perinde debemus illi tanquam Domino nostram subjectionem & obedientiam, dum vivimus, atque dum mortui sumus. Quod & confirmat sic consequenter pergens: *In hoc enim Christus mortuus est & resurrexit, ut & mortuorum & vivorum dominetur*. Id est, hoc ex a quo promeruit Christus ut omnium pariter dominetur sive illi sint viventes, sive mortui: nec minus illi debent qui vivunt quam qui mortui sunt. Sic & 3. Joannes, *Omnem inquit, creaturam qua in celo est, & super terram, & sub terra, & qua sunt in mari, & qua in eo omnes audi vi dicentes: Sedens in throno, & Agno, benedictio & honor & gloria, & potestas in secula seculorum*. Nempe agnoscunt omnes tam viventes quam mortui se debere honorem & obsequium Deo ac Domino suo Christo. Audere sine tu id negare debitum?

Apor. 5.

Pf. 61.

Exod. 10.

III. PUNCTUM.

QUA Migitur Christo debes anima subjectionem, debet ita in corpore reddere, atque extra corpus: Nā debet æque reddere quod æque debet: æque autem hanc subjectionē debet dum est in corpore, & non illam igitur æque reddat? Nonne Deo subjecta erit anima mea, nam & ipse Deus, salutaris meus, susceptorem meum. *VSQUEVO non vis subire mihi?* An quia dum est in corpore anima, libertatem habet resistendi Christo, quam

non habet dum est extra corpus? Itane verò libera est anima ut libertate abutatur? Nunquamne se Christo nisi coacta, aut ex necessitate subiciet? Nunquamne libere, nunquamne volens lubenter Christo se suo totam tradet? Quando nam verò sic libere lubenterque se dabit nisi dum vivit in corpore, nisi dum sua ponitur libertate? Tantū ergo abest ut quia modò libera est anima, modò non se debet subicere, quin potius quia modò libera est, modò id debet, ut, quod est in subiectione pretiosius, nempe libertas, non subtrahatur, siatque subiectio libera, voluntaria, læta & accepta, *Non extrisistis aut ex necessitate: hilarem enim datorem diligit Deus.*

2. Cor. 9.

Luc. 19.

Pf. 62.

Alioquin certe expavendum illud Christi decretum: *Veruntamen inimicos meos illos qui noluerunt me regnare super se, adducite huc, & interficite ante me*. De solis viventibus loquitur, nā nullus mortuorum illi repugnat. Sic autē propterea de viventibus loquitur quia noluerunt, quia libertate abusi sunt, quia cum possent obedire vel resistere, maluerunt resistere quam obedire. Quod autem de his loquitur, tremendum planè est, nempe ut in sua rebellionē moriantur, non respiciant, non convertantur, sed sicut in Christo non vixerunt, ita nec in illo moriantur, O deplorandum vitæ & mortis statum! *Veruntamen Deo subjecta esto anima mea, quoniam ab ipso patientia mea*. Si quid propterea patiendum est ut te illi subicias, dabit tibi quod possis.

Vide in 2. parte, Fer. 3. Hebdom. Quinquagesima. In 4. parte, Sabbato Hebdom. 15.

S A B B A T O.

DE DVOBVS COECIS A CHRISTO DOMINO ILLUMINATIS

Secuti sunt eum duo cæci clamantes. Matth. 9.

VERITAS PRACTICA.

Quæ magis est oculata concupiscentia, magis est cæca.

RATIO EST, Quia qua magis est oculata concupiscentia, magis se melius videt & sequitur qua sunt corrupti mundi & depravata nature. Sed salu concupiscentia magis est cæca, ut qua minus videat qua sunt gratia & rationi. Ergo qua magis est oculata concupiscentia, magis est cæca; proinde illi est magis precipiendum.

I. PUNCTUM.

TRANSEVNTÈ inde IESV secuti sunt eum duo cæci clamantes & dicentes, *miserere nostri, fili David. Cum autē venisset domum accesserunt ad eum cæci. Et dicit eis iesus creditis quia hoc possum facere vobis? Dicunt ei, utique Domine. Tunc tetigit oculos eorum, dicens, secundum fidem vestram fiat vobis. Et aperti sunt oculi eorum & comminatus est illu Iesus, dicens, videte ne quis sciat. Illi autē exeuntes diffama verunt eum in tota terra illa. Id est divulgaverunt, quia non erat preceptum.*

ceptum, sed mysterium, ut ajunt interpretes, nempe ad exemplum humilitatis, quantum in nobis est, optemus potius nostra praeclare facta esse secreta quam evulgata. Quod si aliquando Christus permisisse aut etiam iussit ut quae fecerat enarrarentur, hanc adhibebat cautionem, ut Deo referretur Gloria. Redi in domum tuam, inquit, & narra quanta tibi fecit Deus.

Quae & alia huius miraculi propria postquam tantisper ad fructum expenderis, contemplare attentius ad fructuosissimam praxim, quam sit oculata simul & caeca concupiscentia; quamque eo magis sit caeca quam oculata.

Ratio ex illis est quas semini familes ait Seneca, Quod quamvis sit exiguum, cum occupavit idoneum locum, vires suas explicat, & ex minimo in maximos actus diffunditur. Idem facit ratio, non late patet si aspicias, in opere crescit & pauca sunt quae dicuntur, sed ista anima bene excipit, & conualescunt & exurgunt. Eadem est inquam praecceptorum conditio qua seminam, multum efficitur: et si angusta sunt tantum, ut dixi, idonea mens rapiat illa & in se trahat, multa invicem & ipsa generabit, & plus reddat quam accepit.

Hoc ipsum sanctus Bernardus aliter exprimens, Fortis, inquit, mulier Sapientia misit manam ad eolum, & digiti eius apprehenderunt fissum. Novit enim modicam lanam vel liam in longum producere filum, atque in tela extendere latitudinem.

Sic ratio veritatis propositae paucis multa complectitur quae cuique facile est in longiora protrahere. Primum quidem quid vulgatus & quid fufius ad omne dicendi genus, quam quod prima propositione praemittitur, eam esse magis oculatam concupiscentiam quae melius videt quae sunt depravata in mundo & in carne? Hi sunt scilicet Sapientes huius saeculi, Sapientes ut faciant mala. Quorum Sapientia non est desussum descendens, sed terrena, animalis, diabolica; In quibus sancti Jacobi verbis triplex illa concupiscentia quae a sancto Joanne describitur, potest intelligi, Concupiscentia oculorum eadem scilicet est quae terrena & oculatos in terrenis bonis comparandis suos facit. Oculos suos statuerunt declinare in terram. CONCUPISCENTIA Carnis, Ipsa est quae animalis dicitur & in exquisitis delicis procurandis acutè perspicit & oculos habet per res varias fornicantes. SPPERBIA denique vita, diabolica est Sapiaentia qua ipse Diabobus excellit in suam perniciem, & qua primos nostros patentes ut deciperet, Aperiuntur, inquit

oculi vestri, & eritis sicut Dij, scientes bonum & malum. Hi sunt elati & sublimes oculi, ut despiciant quidquid infra se vident, & æmulentur atque ambiant quid supra se conspiciunt eminentius.

O quam praeclare Sapiens Dominus Pater, & Ecclesi. 23. Deus vita mea, ne derelinquas me in cogitatione illorum. Extollentiam oculorum meorum ne dederis mihi, & omne desiderium a vertice à me. Anser à me ventris concupiscentias, & concubitus concupiscentia ne apprehendant me, & anima irra vorentis & infruñta ne trahas me.

VII. PUNCTUM.

SED talis concupiscentia magis est caeca, ut quae minus videt quae sunt gratia & rationis. Dubitari non potest quod si minus haec videt quae sunt magis videnda, quin sit magis caeca. Nam quis caecus nisi servus meus, ait Dominus, Id est, nisi qui proficetur se mihi servire, & non vult videre quae sunt mei servitij, dum per concupiscentiam suam pravā, nimis acutè videt quae sunt mundana & sensualia. Quod autem ij qui perspicaces sūt & in mundanis oculati negotijs, minus videant quae sunt divina & spiritualia, sic aperit Scriptura utriusque Testamenti, Videntes, inquit, videbitis, & non videbitis. Id est, quo tempore terrena magis videtis, minus caelestia videbitis, Quid brevius simul & clarius.

III. PUNCTUM.

Quae est ergo magis oculata concupiscentia, magis est caeca. Quia illis ipsis rebus mundanis quibus exercitatos habet oculos excecatur velut offusa quadam caligine, quae vel naturaliter vel supernaturaliter, vel etiam artificialiter obvenire potest. Primum quidem naturaliter, quatenus animalis homo non percipit ea quae sunt spiritus Dei, stultitia enim est illi, & non potest intelligere quia spiritualiter examinatur. Quali diceret Apostolus, cum ratio & regula dignoscendi res spirituales sit ab illa longè diversa quae res mundanae & sensuales tractantur, hinc sit naturaliter ut qui in his mundi & sensuum rebus peritiores sunt, sine impetiores in spiritualibus: non modo quia in istis non sunt exercitati, sed quia in aliis oppositis sunt valde versati, à quibus desumunt principia iudicandi de rebus etiam opposita. Palpavimus sicut caeci parietem, & absque oculo attritantes impingimus in murum quasi in tenebris, in caliginosis quasi mortui, Sic illi apud Prophetam.

Luc. 8.

Ep. 38.

Serm. 15. in Cant. ex 31 Prov.

1er. 4.

Iac. 3. Ionn. 2.

Pf. 16. Num. 15.

Gen. 3.

Is. 42.

Is. 6.

Maith. 13.

1. Cor. 2.

Is. 59.

Dent. 28.

Secundò id contingit supernaturaliter, recedente scilicet divino lumine, quo qui privantur quid nisi cœci & caliginosi sunt? *Percutiet te Dominus amentia & cœcitate à furore mentis ut palpes in meridiem sicut palpare solet cœcum in tenebris, & non dirigas vias tuas.*

2. Cor. 4.

Tertiò denique fraude & artificio Dæmonis qui quos magis possidet magis excœcat, ne videant miserandum suum statum & emergant. *In quibus, inquit Apostolus, Deus hujus sæculi excœcavit mentes infidelium, ut non fulgeat illuminatio Evangelij gloria Domini qui est imago Dei. Idcirco enim dicitur Dæmon Deus hujus sæculi, quod sic amatores sæculi possideat ut ab eis*

colatur velut Deus, sicque illos dementet & excœcet ne videant aut intelligant quem colunt Deum. *Tenebris obscuratum habens intellectum, alienari à vita Dei, per ignorantiam qua est in illis propter cœcitate cordis ipsorum. Quasi diceret cum ad videndum, opus sit lumine & facultate videndi neutrum illi habent, nam & versantur in tenebris, & cœci sunt.*

Potestne miserius aliquid fingi? Et tamen quàm multi ambiunt & sectantur illam oculatam concupiscentiam qua mundo apparent Sapientiores: *Et nesciunt quam sint cœci & nudi & miseri & miserabiles. Collyrio inungo oculos tuos ut videas. Vide passim Verbo, Concupiscentiam.*

DOMINICA DECIMA,
POST PENTECOSTEN.
DE PHARIZÆO ET PUBLICANO.
Duo homines ascenderunt in templum ut orarent, unus Pharizæus,
& alter Publicanus.

VERITAS PRACTICA.

Omnes insipientes & infœlices supra modum,
Superbi Sapient. 15.

IN TEXTV Libri Sapientie sic legitur, *omnes enim insipientes & infœlices supra modum anima superbi*, Id est, supra quam naturaliter fieri solet; seu clarius ex lectione complutentensi, ubi habetur *anima sua*, sic tota potest reddi sententia: omnes superbi magis sunt suo vitio insipientes & infœlices quam si naturali defectu tales essent; & hoc pronuntiat literaliter sensu de inimicis populi Dei; accommodatio autem & morali, de superbis omnibus, & ijs præsertim qui sua ventitantes ut Pharizæus, inde laudem venantur. Vox verò *anima* quia paulò erat obscurior; omitti potuit in exprimenda veritate practica, sine ulla ullius Scripturæ sensus injuria. Cur porro tales superbi dicantur & revera sint supra modum insipientes & infœlices.

RATIO EST, *Quod qui sua meliora & solidiora bona commutant in levissima & nullius pretij, sunt insipientes & infœlices supra modum & supra morem communem.*
Sed tales superbi sua meliora & solidiora bona commutant in levissima, & nullius pretij.

Ergo sunt supra modum insipientes & infœlices. Quod certe assensum cogitans potest esse opportunum ad cavendam superbiam.

I. PUNCTUM.

QUÆ in Evangelio hodierno exhibetur Parabola de superbo Pharizæo & humilè Publicano, notior est quam ut hinc fufius enarretur. Et quia finis & scopus Parabolæ videtur eò spectare ut demonstraret, quàm sint stulti & miseri qui se alijs præferunt, & qui se sua superbia denudant bonis suis: idcirco visa est Sapientis sententia opportunè conjungi posse ad Christi Domini verba & mentem atque inde hæc proponi veritas quæ modò attentè consideretur: *Quod omnes insipientes & infœlices sunt supra modum, superbi*, Emphaticam quandam habet illud *supra modum*: Et duo illa simul juncta *insipientes & infœlices* tam apta sunt ad superbiam quæ ex benefactis oritur retundendam, quàm aptè conveniunt illis superbis qui se suaque jaclitant. Quàm verò aptè conveniant, hæc suadet ratio. Quid enim insipientius & infœlicius quàm si multò labore bona tibi quædam compararis, tu vel illa nullo delectu prodigas, vel in leviores quædam & nullius pretij reculas ultrò commutes, & transferas? Vix talis insipientia reperitur inter homines, nimis sunt tenaces suorum bonorum: & quò be-